

כּפסח

מי מפחד מסדר וניקיון?

מה עומד מאחורי אובדן העשתונות לקראת ארגון הבית והניקיונות? מה מקור ההיסטריה וחוסר האונים המשבשים את ההספקים ומי הנהנים הגדולים הגוזרים קופונים מהלחץ שלכם? חברת "ארגון וסדר" וחברת "המומחים" לניקיון ולפוליש על דחינים, אספנים וצוותות של עשרה אנשים שבקושי יכולים להם. "כל אחד בטוח שהבלגן שלו הוא הכי גדול עד שהוא מבין שכולם באותה סירה". לנקות את הראש ואח"כ את הבית. ■

השכנה שכבר סיימה חצי בית, השעות הנוספות שנפלו בדיוק בשיא הבעירה וגם הילדים שאוטוטו יסתובבו לנו בין החדרים עם ה"משעמ"י, הנצחץ, כשאנחנו משוענים לכל דקה פנויה ("שקטה"). פלא שמפלס הפאניקה שובר שיאים? שההצהרות הפסימיות ("עוד לא התחלתי", "אין לי מושג איך אניע השנה לליל הסדר") משליטות אווירה של היסטריה כללית?

לחץ, על שום מה?

מול המבטים חסרי האונים והיאוש הטיפוסי נשאלת הקושיה הידועה של מה מביא לאובדן העשתונות הטוטאלי? למה נשים חזקות, משתמרנות נפלא בין בית לעבודה, נתפסות בשיא חולשתן מול פרויקט הסדר והניקיון ופתאום לא מצליחות להבדיל בין עיקר לטפל ובין הכרחי לאפשרי?

יש הרבה סיבות להיכנס ללחץ, בייחוד למי שהמתין שנה שלמה כדי סוף סוף להקדיש לביתו המבולגן הסובל מהונחה מצטברת. מילת הקסם "פסח", שמשקיעה כל מרעקה מצפנית מול ארונות מתפוצצים באנדרלמוסיה נוראה, מול פאלים שחורים וקירות מוקשקים, הופכת לאיום ממשי ברגע האמת. שהלא מה הם שלשה שבעות מול אלפי משימות שהמתנו בסבלנות לתורם. איך נספיק לארגן את המצעים, החולצות והמשחקים כמסדר היילים מתוקתק לפחות פעם אחת בשנה, לצחצח פינות אפלות ולא לרדג על אחורי החלונות והתריסים? איך נמצא את הזמן והכוחות לרחוס לתוך היממה גם את המגה פרויקט שגודל הצפייה אליו כך גדול החרדה ממנו?

כשמוסים לדחוס עבודה של שנה בחודש אחד

"ניקיון הוא מטלה לא קלה כלל וכלל וחלק מהחרדה הגדולה קשרה גם לעצלות טבעית ולקושי לשנם מוטינים ולהתחיל לעבוד" - מסביר איציק כהן הבעלים של חברת "המומחים" לשרותי ניקיון ופוליש מעל 20 שנה - "זה לקרצף, לשפשף, לטפס, למרק ולהתעסק בחרבה פרטים הדורשים סבלנות ואנרגיות שאין לכל אחד". יש עוד סיבה מובהקת המביאה את הקהל הנואש אל חברות מסוגו. "מי שלא טיפה ולא תחוק כל השנה ורק מוכיבה שרופות בדירה, מוצא עצמו בבת אחת עם המון החללים שקשה למלא בבת אחת וחוסר האונים עלול להכניס ללחץ אדיר".

"כל אחת בטוחה שהבלגן שלה הוא הכי גדול" - אומרת לנו ענת מ"ארגון וסדר" המתמחה בסידור בתים ומשרדים - המתח המוגזם סביב הניקיונות והארגונים נובע לדעתה מהצורך האישי של כל עקרת בית ואשה עובדת להפגין שלימות בכל המערכות, מגידול הילדים, הבית, העבודה ועד לבישולים ולניקיונות, בלי לגעל פינות באף תחום. קשה להשלים עם העובדה שבזירה מסוימת איננו פרפקט ובעיקר שהבית הוא זה שמשלם את המחיר. משימת הפסח טופחת על פנינו ומציגה את הכשלים לאורך השנה, את כל מה שדחקנו לפינה ודחינו עוד ועוד.

הביקושים עולים ב־300%

חברות הניקיון והסדר המציפות את השוקים גורות קופונים נאים מהלחץ הגובר ומתפקדות על תקן פסיכולוגים ויועצי שטח ללקוחות המבולבלים. הללו לא רק מעוניינים בשרות מהיר וחותך אלא בטיפים מבוססי הניסיון והוותק שלהם, שישמרו את התהליך וימנעו מהם את הקטסטרופה לשנה הבאה. איציק כהן מדבר על ציונק חד בהזמנות לקראת הפסח בסדר גדול של 300%. "המטבח הוא זירת המאבק העיקרית. הצטברות של שומנים רחוסים בסדקים, בכיריים, באריחים ובפאנלים נראית כמו משימה שקשה להתמודד איתה ולשם מתנקז עיקר המלאכה. בנוסף, עבודה גדולה המתרכזת בפרקזמן קצר לא בנריה על כל אחד. לכן אנשים מעדיפים במקום להתכונן נפשית לעבודת הנמלים המתישה של מספר שבועות לסיים עם הכל ביום אחד. זה שווה להם את הזמן וגם את הכסף (תעריף ממוצע לבית של 3 חדרים נע בין 1500 ל־2500 ליום עבודה עם צוות של 3 עובדים) - הוא מסביר. לדבריו, יש אנשים שלא יודעים לנקות נכון והתוצאות

↑‏ 16 יום שני י"ח באדר תשע"ב יתד נאמן

לאחרי החופשה, אחרי החגים, אחרי המבחנים, אחרי החתונה, בר מצווה, סיום לימודים ועוד ועוד. גם כשתתפנה משבצת ויקה או חלל אטרקטיבי בסדר היום הם לא ינצלו לארגון ולניקיון וידחו שוב ושוב ליום "פנוי" יותר, לשעה של "ישיבו דעת" ולזמן שבו מצב הרוח יהיה "מתאים". אותם דחינים, שלא במפתיע יזכרו בשעת האפס שהם צריכים עזרה וישלמו פי כמה על מה שיכלו לקבל חודש קודם במחיר סביר. "אני פוגש הרבה אנשים של הרגע האחרון שאינם מתארגנים נכון. הם אלו שגם זימנו אותנו מרגע לרגע, יומיים שלשה לפני פסח כשהמחיר בהתאם. לזכותם של חלק מהם יאמר שהם דווקא ניסו להתמודד בעצמם עם הניקיון, ואפילו רכשו מוצרים מתאימים והצטיידו כנדרש. ואז, בשיא העבודות, הם חטפו פיק כריכים והגיעו למסקנה שבלי עזרה הם לא ישתלטו. אחרי שבובו כסף וכוח הם משלמים שוב כדי שנסיים מהמקום שנעצרו. זה קורה כמעט תמיד מאוחר מדי כשהמחירים קופצים במאות אחוזים".

שמונה מכולות מבית אחד

החלק השני שיין לאספנים הכרוניים הממלאים בתים בחפצים לא שימושיים ולא יודעים להיפטר מהפריטים שתופסים נפת מיותר. הבלגן הגדול מייצר בעיקר בלגן בראש ומקשה גם על הניקיון שמדרדר בעקבותיו. "דירות שבחן עורף נירית וחפצים מיותרים קשות לניקיון ולפעמים אורך כמה ימים להשתלט עליהן" - מתאר כהן . אחת כזו שהוא לא מסוגל לשכוח לעולם הייתה של עולה מרוסיה, שאחרי המלחמה התרגל לאגור באופן אובססיבי כל חפץ שראה ברחוב. הבית שלו, ארבעה חדרים על 100 מטר, הפך מחסן גרנטאות והגיע למצב בו בקושי ניתן היה לפתוח את הדלת. הובל נערם מהרצפה עד התקרה ועכברושים טיילו שם חופשי. נדרשו עשרה אנשים ו־8 מכולות כדי

לפנות את הכל בעבודה מפרכת שנמשכה יומיים. הדייר עצמו לא היה מעורב בתהליך, שכן לולא התער-בות הכן שהגיע במיוחד מ"ו"ל לטפל בכעיה ולולא הצעדים המשפטיים שנקט הבעלים שהשכיז את הדירה, הוא היה ממשך לחיות באין מפריע בתוך הוזהמה המחרידה.

אספנות רגשית

הצמד מחברת "ארגון וס" דר" סבורות שהדרך לניקיון מתחילה בסדר וארגון שטחיים, מה שהאספנים לא מסוגלים להרשות לעצמם. "יש לא מעט אנשים הצוברי ים במטבח פלסטיקים שונים, סירים ומחבתות נטולי מכסים וניירת אינסורי פית של חשבונות המושלכים במגני רות, במטרה שבינם מן בימים יתייקו אותם וימצאו להם מקום

ובפסח הם נכנסים ללחץ מכל הבלגן ומרגישים שאינם מסתדרים בעצמם". באחד המקרים הכואבים שפגשו אגרה אשה חפציו של בן משפחה יקר שנפטר בטרגיה, עד שובית ממש עלה על גדותיו מכל המוצרים המתכבים והפריטים הסנטימנטליים ששמרה. היא לא הייתה מסוגלת לוותר על בגדיו ושמרה מהם בתוך הארונות, המגרות והמדפים, מה שהפך לכל בני הבית למעוקה כבדה. אחרי שיחה מעמיקה נמצא הפיתרון שהתיישב על ליבה. יחד הם גזרו חלקי לבוש וחפצים ויצרו מהם קולאז' אומנותי שנותר למזכרת משולבת ממנו. כל השאר נוקה והתרוקן, תוך כדי הניקוי הפנימי שהיה חיוני לכל בני הבית.

ארגון כדוך חיים

רק מפורזים שרוישים מזמינים אתכן?

פגשו גם כלה צעירה שהייתה לחוצה במיוחד מחמותה שעמדה להתארח אצלה בפסח. היא חששה בעיקר מהבקורת שלה, כשתראה את הארונות הלא מטופפים שלה, אבל כשגעגונו התברר שמדובר בבלגן נורמאלי האופייני לכל בית ממוצע. הספיקו שעות בודדות כדי להעלות את הרף והיה ברור שלא הבלגן הגדול הוא שגרם לה להיסטריה אלא המתח מהאריות המחייב של התמות מחו"ל. בקצה השני אפשר לפגוש לקוחות מסודרים למשעי המתקשים להזמין אנשי מקצוע, כיון שבעיניהם יש עדיין הרבה מה לשפר. פגשנו חולי סדר כפיחיים על רקע פסיכולוגי מובהק, שהכל אצלם היה מאורגן למופת ונוכחותנו הייתה כמעט מיותרת. אחרי מקסימום שעה וחצי הורינו שאין לנו מה לתרום יותר. אחרי הכל חייבים להיות הוגנים וא"א לייצר עבודה יש מאין.

מה עקרונות הארגון שלכן?

הסדר הוא רק שלב ראשון במערכה והמטרה העיקרית שלנו היא להעניק למשפחות טיפים לשמר אותו, כדי שהוא יהפך לדרך חיים, כדי שהסדר יהיה לא רק בארונות אלא גם בראש. אנחנו מאמינות שסביבה מאורגנת מופיעה על הנפש ומעבירה אנרגיות חדשת המאפשרות יכולות ארגון וחשיבה ושינוי מהותי הבא לביטוי בתחומים אחרים בחיים כמו עבודה, חינוך ילדים ועוד. אנחנו מנחות את האמהות להוריד מעצמן לחץ ע"י הטלת אחריות על ייתר השותפים בבית ולכן אנחנו מערבות את הילדים בתהליך הסדר עצמו. ראינו כשכאשר הם עובדים ופעילים, הם דואגים שחפציהם יישמרו במקומות שהוקצו לכן לומדים ליטול אחריות. במקום להשליט סדר באווירה עכורה של נדרונים והטחת פקודות מרגיזות, דואגים שהסדר יבוא מתוך הילדים באופן נעים ואיש. הגענו למסקנה שלא די בסדר אלא יש מקום להשאר כללים מוגדרים והוראות הפעלה להמשך. הללו מביאים לשיפור מהותי וגורמים לכן שהסדר לא יהיה חד פעמי.

לקינוח הן מנדבות טיפים מרכזיים שהוכיחו עצמם ברוב הבתים. שווה לנסות:

* להקצות מקום לכל פריט - תמיד טוב שיש לכל ילד מגרה לפי־צפקעס שלו, שיש לכל תחום ארון ומדף משלו. הצעה הזו שווה לכם כסף, שכן אם יש מקום מוגדר לציוד משרדי כמו עפרונות ועטים ונייר רבך לא נגררים לקניות מיותרות רק כי לא מצאו את הציוד הדרוש בעשרות מקומות. בבתים רבים נמצאו מוצרים רבים כמו מרקים מוכנים וקטניות שגפ תאריכים רק משום שנחו בערבוביה מאחורי המדפים ובעומק המווזה. הלקוחות נדהמו לגלות ערימות של מחבתות ועטיפות נייר ושלל "אצרות" שלא זכרו היכן הונחו ולכן קנו מהם שוב ושוב.

* לחלק את הכבסים לתאים - הכביסות הן אחד ממקורות הבלגן הגדולים שנמצאים בבתים. ערימות כביסה בלי הפסקה שמושלכות על המיטות, על המרצפות ובכל מקום פנוי. אם מקצים תא או סלסלה במקום מוגדר לכל ילד ומורידים את הפריטים ישר למקום המתאים, מחסלים את האנדרלמוסיה. כל ילד יודע את מקומו ודואג לפריטים שלו (הגדולים יכולים להיות מזמינים גם על הקטנים) הוא נוטל את שלו ואחראי לסדר לעצמו. אין יותר "לאן נעלמו המכנסים שלי?" ו"הוא לקח את שלי" והאם מתפנה יותר לילדים ע"ח הארגון הבלתי פוסק של הכביסות, שלא נגמרות לעולם.

* לא ללכת על זיק - אף אחד לא אוהב להרגיש שהוא כל הזמן עמל, בייחוד אם הוא נכנס לביתו אחרי יום עבודה ומחפש קצת מרגוע. מצד שני, אם הסדר נעשה תוך כדי, כדרך אגב, הוא גם לא מרגש. לכן הצעה הכי חכמה היא כשהולכים מחדר לחדר תמיד ליטול משהו שהושר או הושלך ולהניחו במקומו. לא לצאת ממקום אחד בלי שחיפשו דבר מה שלא מונח במקומו וזו ההזדמנות לסדרו. זו תחזוקה בלי הרגשה ובלי הפסקה שמוכיחה עצמה באופן מושלם, בחנאי שהיא מוטמעת אצל כל בני הבית והופכת לטבע שני.

מתחילים מלמעלה ומסיימים למטה

הטיפים של "זוקטור פוליש"

עקרון היסוד בניקיון חכם לפי ד"ר פוליש הבעלים של חברת ד"ר פוליש הפעילה בענף מזה עשור שנים, הוא להתחיל מלמעלה ולסיים למטה, בייחוד אם יש כמה קומות לדירה, שכן אם פועלים ההיפך, האבק מלמעלה ילכךך שוב את הקומות שטואטאו ונוגבו מלמטה. גם בחדרים עצמם רצוי תמיד להתחיל ברהיטים הגבוהים.

שלב ראשון: תריסים וחלונות . מתחילים במסגרת החלון. צבע שזולג על המסגרות ניתן להסיר בקלות בעזרת מטלית ספוגה בנינו. מומלץ כשאפשר לפרק את התריסים ולשטוף באמבטיה או במרפסת עם מים וסבון, זאת השיטה היעילה והמהירה ביותר. אם לא מצליחים לפרק, כדאי לחבר צינור גינה ולשטוף במקום. הטריק הראשון: תשכחו מעיתונים וחומץ. רבים חושבים שחומץ מנקה נהדר, כיוון שהוא חורק, ושעיתונים מבריקים את החלונות. לכן הם משתמשים בחומץ, בעיתון ובמטלית, שלא מנקים ורק מותירים משקע דביק על החלון. ומכאן הפסים שרואים השמש כי חרקים ואבק נדבקים לחלון. רוצים חלון נקי שיישאר לזמן רב? נקו כמו המקצוענים. קחו דלי עם מים חמים וסוב. יותר מדי נוזל כלים ישאיר משקעים. שימו טיפה או שתיים בדלי מלא מים. קחו ספוג, מרחו על החלון, חכו שנייה, קחו מגב ונגבו את החלון למעלה ולמטה ולצדדים, אפשר תוך כדי נענוע של המתניים, וכך הניקוי יהיה קל, מהיר וטוב פי עשרה. החלון יהיה נקי ללא פסים ויישאר נקי זמן קל, זה יעלה לכם כמעט כלום, 10 ש"ח של נוזל כלים יספיק לכל החיים לכל החלונות בבית. עד כדי כך זה קל וטוב. לסיים קחו נייר סופג, ייבשו ונקו את מסילות החלונות, זה עובד יותר טוב משואב אבק .

שלב שני - ניקוי המטבח ניקוי המטבח לא אמור להיות קשה, במיוחד אם עושים זאת נכון. תחילה שואבים את כל הלכלוך הגדול. אם אין לכם שואב, גם נייר סופג יעשה את העבודה נהדר. על מנת להסיר את השומנים שנדבקו בארון יש שתי אפשרויות: הראשונה להשתמש במסיר שומנים, להשרות, לשפשף ולאחר מכן לנגב מספר פעמים במטלית לחה. נשמע מעייף? א לא דאגה! יש דרך חכמה יותר פשוטה: לוקחים מטלית ספוגה כטינוי ופשוט מנגיבים פעם אחת, הטינו ממים את כל השומנים ומוחק כל לכלוך, ומה שיפה פה זה שהטינור מתאדה ונעלם מעצמו.

שלב שלישי - דלתות ומשקופים בניקוי הדלתות והמשקופים העבודה לא צריכה להיות יותר מדי מסובכת. לוקחים מטלית ומנגבים את כל האבק. לכתמים של צבע אפשר להשתמש במטלית עם טינר או בסקוטש ברייט, תלוי בסוג החומר של הדלתות. בכל מקרה בצעו ניסוי בפינה נסתרת.

שלב רביעי - חדרים רטובים בחדרים הרטובים משתמשים בשיטה משולבת. ראשית, משתמשים במסיר שומנים על מנת להסיר את כל השומנים הנוצרים מהסכונים למיניהם. מרססים מסיר שומנים על כל השטחים המלוכלכים, משרים כמה דקות ולאחר מכן משפשפים עם מברשת ושוטפים היטב. מה שלא יצא בפעולה הני"ל זאת האבנית המגיעה מהמים. להסרת האבנית מבעיעים אותה פעולה עם חומצה מדוללת 10%. יש להיזהר לא לפגוע בברזים וניקלים למיניהם הרגישים מאוד לחומצה. להשלימת הניקוי והחישוי מבעיעים אותה הפעולה, הפעם באקונומיקה. אוהרה - יש לשטוף היטב בין כל השלבים כדי לא ליצור ריאקציה כימית בין החומרים.

שלב חמישי - רצפות לניקוי המרצפות השימוש במסיר שומנים הוא היעיל ביותר. מוסיפים חצי כוס מסיר שומנים בחצי דלי מים, מקרצפים בעזרת מטאטא ושוטפים שוב במים בלבד. להסרת שאריות צבע מהרצפה והפנלים משתמשים בסקריפר. ולסיים טריק נוסף: פוליש בשיטת עשה זאת בעצמן:
לאחר יבוש אבסולוטי של הרצפה, לוקחים סנו סופר פוליש ומטפטים ממנו על הרצפה. מורחים אותו על כל הרצפות בעזרת מגב וסחבה והכי חשוב לא לדרוך על הרצפה עד לייבושה המוחלט. שימו לב: פוליש אינו מתאים למרצפות מסוג קרמיקה או גרניט פורצלן.

לנחיותכם הכנו רשימת חומרים וכלים ליצירת "קיש ניקיון" מושלם.

ליד כל מוצר רשמנו היכן ניתן להשיג, בהצלחה.

חומרים:

- סבון נוזלי - מכולת / סופר מרקט
- חומצה 10% - חנות חומרי בניין
- טינר - חנות חומרי בניין
- סנו סופר פוליש - מכולת / סופר מרקט
- מסיר שומנים - מכולת / סופר מרקט
- אקונומיקה - מכולת / סופר מרקט
- נייר סופג - מכולת / סופר מרקט
- כלי עבודה:
- סקריפר) מכשיר גירוד דמוי שפכטל עם סכין יפנית בקצהו)
- ספוג / מברשת
- מגב חלונות
- מגב רצפה
- מטאטא
- שואב אבק (לא חובה)
- דלי
- סקוטש ברייט
- מטליות

^[1] יתד נאמן יום שני י"ח באדר תשע"ב 17